

Rynek zbóż - stan i perspektywy handlu zagranicznego



Według prognoz na 2017 rok, sytuacja na rynkach światowych jest stabilna, aczkolwiek w Europie brakuje dobrego ziarna konsumpcyjnego. Rekordowe zbiory zbóż na świecie, w połączeniu z wysokim stanem zapasów początkowych, spowodują, że stan zapasów końcowych (czerwiec 2017 r.) będzie najwyższy od 31 lat, a ceny - pomimo przejściowych wahań - będą zbliżone do notowanych pod koniec pierwszego kwartału 2017 roku. Światowa produkcja pszenicy i zbóż paszowych w 2017 r. może być nieco mniejsza niż w poprzednim roku. Spadek podaży bieżącej, podobnie jak w poprzednim sezonie, będą łagodziły rekordowe zapasy, co ograniczy wzrostowe ruchy cen w nowym sezonie 2017/18. Przy założeniu przeciętnych warunków pogodowych, można spodziewać się, że zbiory zbóż w Polsce w 2017 r. wyniosą 30 - 31 mln ton. Pomimo tego, na krajowym rynku może dojść tylko do częściowej odbudowy nadwyżek.

Na skutek mniejszych zbiorów, sytuacja rynkowa w Europie nie jest tak komfortowa, szczególnie

na rynku zbóż konsumpcyjnych. W 2016 r., w Europie zebrano o 8,8% mniej pszenicy, w tym w UE o 9,2% mniej. Znacznie zmalały zbiory we Francji (o 30%), w Szwecji (o 14,3%) i w Wielkiej Brytanii (o 12,5%). Mniejsze zbiory odnotowano także u innych znaczących producentów (Niemcy i Polska). Ponadto udział ziarna o parametrach konsumpcyjnych był znacznie mniejszy niż w poprzednim sezonie. Sytuację częściowo łagodził wzrost zbiorów zbóż paszowych.

W końcu pierwszego kwartału 2017 r. ceny zbóż na większości rynków przewyższały notowania sprzed roku od kilka do kilkunastu procent.

W sezonie 2016/17, pomimo wzrostu zbiorów, sytuacja na rynku krajowym nadal pozostaje napięta. Zbiory zbóż w Polsce w 2016 r. wyniosły 30,1 mln ton, tj. o 0,8% więcej niż w bardzo słabym pod tym względem roku 2015. Krajowe zasoby, wskutek zmniejszenia zapasów początkowych, zmalały o połowę - o 0,7%, tj. do 32,3 mln ton, a podaż całkowita o 2,2%, tj. do 34,2 mln ton. Krajowe zużycie szacowane jest na 27,1 mln ton, tj. o 2,2% więcej niż w sezonie 2014/15. Pomimo ogra-

niczenia, popyt eksportowy nadal utrzymuje się na wysokim poziomie i dotyczy przede wszystkim zbóż konsumpcyjnych, w szczególności pszenicy. Po raz kolejny zmniejszają się zapasy. Ich wielkość na koniec sezonu 2016/17 ocenia się na 1,2 mln ton, wobec 2,1 mln ton rok wcześniej. Stanowiłyby to tylko 4,5% ich zużycia, wobec 8,2% poprzednio.

Ceny zbóż na krajowym rynku podążają za światowymi tendencjami, aczkolwiek przy niskiej podaży zbóż konsumpcyjnych, ceny pszenicy dorównują notowaniom sprzed roku. Zboża paszowe są wyraźnie tańsze niż w poprzednim sezonie.

Różnice cen zbóż pomiędzy poszczególnymi krajami w naszym rejonie powoli maleją. Pomimo tego, polska pszenica konsumpcyjna i kukurydza są nadal znacznie tańsze niż na rynku niemieckim i francuskim. Taki stan powinien utrzymać się do końca sezonu, co daje pewne możliwości eksportu krajowych zbóż do krajów UE-15 oraz do krajów trzecich, głównie do Afryki Północnej. Ograniczać je będzie szybko malejąca podaż krajowa, szczególnie zbóż konsumpcyjnych.

Po żniwach w 2017 r. krajowe nadwyżki odbudowane będą tylko częściowo. Możliwości eksportowe wyznaczane są głównie przez popyt importowy, który w nadchodzącym sezonie może być mniejszy niż w sezonie 2016/17. Niewielka poprawa sytuacji na rynku krajowym będzie czynnikiem limitującym rozmiary eksportu. Większa podaż krajowa i relatywnie niższe ceny niż w krajach Europy Zachodniej, będą ograniczały import ziarna i osłabiały dynamikę importu produktów zbożowych. Niemniej do uzupełnienia podaży będzie konieczny wzrost importu ziarna w pierwszym półroczu 2017 r.

Saldo handlu zagranicznego zbożami i ich przetworami (w mln EUR)

Wyszczególnienie	2015		2016*		2017 P	
	I - XII	I - VI	I - XII	I - VI	I - XII	I - VI
Ziarno zbóż	821,8	490,8	722,5	259,0	600,0	60,0
Produkty pierwotnego przetwórstwa	-18,5	-10,6	-21,7	-13,4	-10,0	-5,0
Produkty przetworzone	498,9	27154	611,4	338,2	630,0	325,0
Razem	1303,2	751,7	1312,1	583,8	1220,0	380,0

* - dane wstępne

P - prognoza IERiGŻ-PIB

W 2017 r. trudno będzie powtórzyć rekordowe wyniki w handlu zagranicznym ziarnem zbóż osiągnięte w 2016 r. Ich eksport może się zmniejszyć w niewielkim stopniu. W eksporcie przetworów zbożowych możliwy jest dalszy umiarko-

wany wzrost. Wolumen eksportu ziarna i przetworów zbożowych w 2017 r. może wynieść około 7,2 mln ton (6,4 mln ton), a produktów pierwotnego i wtórnego przetwórstwa odpowiednio 530 i 490 tys. ton (odpowiednio 491 i 458 tys. ton).

Przewiduje się, że przywóz zbóż, produktów zbożowych może się zwiększyć o kilka procent. Przedmiotem importu może być 1,7 mln ton zbóż (1,5 mln ton w 2016 r.), 485 tys. ton produktów pierwotnego przetworu (481 tys. ton) i 195 tys. ton produktów wtórnego przetworu (193 tys. ton). Nadwyżka w handlu zagranicznym zbożami i produktami zbożowymi w 2017 r. może wynieść około 1,2 mld EUR wobec 1,3 mld EUR w 2016 r. Saldo handlu zagranicznego zbożami i ich przetworami w latach 2015-2017 przedstawia tabela.

Źródło: IERiGŻ-PIB
Tadeusz Plichta

